

ÎN CĂUTAREA EVALUĂRII ONLINE ETICE A STUDENTULUI

Av. Mihail C. BARBU

Abstract

The pandemic has generated changes in education as well, and the classic teaching and assessment system is being challenged to adapt. In this context, through this material I propose to research solutions to the need for ethical online evaluation in the university environment, believing that this social situation pushes us to non-temporary changes, and the search for solutions to respond to it should not be postponed.

In the first part, I analyze online education and the role of student assessment, following the specifics of university education.

In the second part, I follow the main methods and directions of evaluation, going through the continuation of the evaluation of data stored on the old format, the evaluation of data in a new, complex and fast format, the evaluation of skills and abilities and the evaluation of creativity. From the analysis of these directions I notice that the evaluation of data storage cannot be done in the online environment without significant risks of fairness and integrity, while other methods and directions are opening up. Thus, a blockage (in one direction) becomes, in fact, a stimulus to move forward (in another direction or in other conditions).

Then, I develop the ethical solution that seems most effective, namely to evaluate what is specific to man today, and finally make concrete proposals for evaluation according to the principles of the analysis, considering that evaluation can be done in the form of a) complex tests with data correlation requirements, b) case analysis, c) final written projects or d) oral project presentations. And the forms of such evaluations can vary, and it is not possible to talk about an exhaustive list of them. These forms can also be combined or realized in stages to capture the student's abilities from several perspectives.

Finally, I conclude that Ethics requires progress and takes things to a new level of evaluation.

Keywords: *education, university, student, evaluation, online, ethics, pandemic, Covid.*

I. Contextul social în care trăim și provocările sale

Pandemia a generat schimbări inclusiv în învățământ, iar sistemul clasic de predare și evaluare este provocat să se adapteze din mers. S-a încercat inițial amânarea evaluărilor, dar s-a înțeles că nu este o soluție. Evaluările trebuie continuate, pentru că ele sunt parte ale unui sistem care le impune pentru a fi considerat integral. Oamenii învață în continuare și evaluarea este necesară, însă *provocarea este să se*

găsească modul etic de a o realiza. Integritatea academică este pusă la încercare atât din perspectiva profesorului, cât și a învățăcelului (elev, student etc.).

Prezentul material pleacă de la realitatea socială actuală și își propune să caute soluții la necesitatea evaluării online etice în mediul universitar. Unii ar putea spune că nu este nevoie de o astfel de analiză pentru că perioada aceasta este provizorie și, deci, va trece, iar odată ce va trece se va reveni la cele statornicite anterior. Îmi pare că această situație socială ne împinge la schimbări neprovizorii, iar căutarea soluțiilor pentru a răspunde acesteia nu mai trebuie amânate.

II. Învățământul online și rolul evaluării studentului

Învățarea presupune predarea și însușirea, iar o etapă de învățare se verifică prin evaluarea nivelului la care cel căruia i s-a predat a ajuns. Ca specie, învățarea online presupune că procesul are loc prin mijlocirea unui mediu digital. Pe tărâmul digital lucrurile capătă dimensiuni speciale, astfel că multe aspecte trebuie adaptate, atât când vorbim de predare, de însușire sau de evaluările lor.

1. Aspecte generale

Nivelurile și formele de învățământ sau metodele de predare sunt multiple, la fel cum sunt și evaluările. Avem raportări la educație în Constituție (vădind astfel rolul important pe care îl acordă statul nostru acestor procese), o lege a educației (Legea nr. 1/2011) și un cadrul normativ complex care conturează regulile aplicabile. Putem să vorbim de învățare de la nivelul copiilor antepreșcolari¹ până la nivelul unor instituții, așa cum evaluări se fac și la copii și la universități întregi².

În toate aceste forme se vorbește despre etică și despre integritate, echitatea și corectitudinea fiind elemente de la baza sistemului de învățământ. Toate se raportează la etică și depind de ea.

La fel se întâmplă și cu predarea și evaluarea din cadrul programelor universitare (fie că privesc studii de licență, de master sau altele), care au în componență necesitatea de a se raporta la standarde superioare de etică și integritate.

Predarea online, dincolo de provocările tehnice, nu ridică mari probleme speciale de integritate din perspectiva conținutului transmis, dat fiind că profesorul este chemat să transmită către student un conținut (pe care, de cele mai multe ori l-a pregătit anterior), iar faptul că se află față în față cu studentul sau predă prin intermediul unei platforme nu schimbă acest conținut. Dacă materialul său de curs era conceput cu integritate, el va răspunde și în mediul digital criteriilor de inte-

---

¹ Art. 23 al Legii nr. 1/2011.

² Evaluări instituționale, pentru care s-au întocmit și Metodologii de etică pe baza cărora să se întocmească astfel de evaluări (http://pe.forhe.ro/sites/default/files/metodologie_etica_con_sultare.pdf).

gritate. E posibil, dar excedează analizei pe care ne-o propunem aici, să existe o tendință de încălcarea a normelor de etică și integritate în privința modalității de pregătire a prezentării, prin neseriozitatea predării³ sau prin încălcarea punctuală a unor obligații, cum ar fi prezența sa la cursul predat⁴. Totuși conținutul predării rămâne la fel de integru în mediul online ca și cel predat de la catedră unor studenți (inclusiv masteranzi) aflați în amfiteatru.

Cu totul alta este situația evaluării, unde sistemul clasic de învățământ din țara noastră, presupunea în practică o verificare a cunoștințelor de cele mai multe ori prin verificarea memorării datelor predate (*în continuare voi numi acest tip de evaluare ca fiind tipul vechi*). Analiza legislației arată însă că obiectivele asumate erau/sunt mult mai înalte⁵. Evaluarea avea loc, în general, într-un spațiu în care studentul nu avea acces la date externe (cărți, baze de date etc.) și trebuia să facă dovada datelor memorate. Evaluările de tip practic (realizarea unei lucrări) sau logic (rezolvarea unui caz practic/unei spețe) se bazau în general tot pe datele memorate la acel curs sau anterior.

Dintr-odată cel care învață nu mai poate fi evaluat într-un spațiu închis, în care să nu mai aibă acces la date externe memoriei lui. În acest context, unii au considerat etic să oprească evaluările, alții au căutat soluții etice de evaluare în continuare (de la intensificarea pazei online, la schimbarea metodelor de evaluare). Prin prezentul material caut soluții etice pentru evaluarea celui care învață într-un program universitar.

2. Specificul învățământului universitar

În cadrul programelor universitare, prin criteriile de admitere impuse, avem participanți care au absolvit un program liceal (sau un program de licență, pentru masteranzi) și implicit nivelurile anterioare/inferioare, prin urmare vorbim de persoane care au dobândit competențe generale și care caută să dobândească competențe înalte într-un domeniu specializat⁶ sau să dea aparența că le-au dobândit.

La fel, știm că în programele universitare avem adulți care caută competențe noi sau certificări/diplome și profesori cu cel mai înalt standard de pregătire în domeniile de studiu. Unii au venit să predea, iar alții să învețe sau să dobândească

---

³ Neseriozitatea predării poate fi stimulată de faptul că predarea se poate face de profesor dintr-un mediu personal, unde profesorul își permite să se simtă mai relaxat (de exemplu, să predea cursul îmbrăcat sumar) sau în care pot apărea factori perturbatori neuzuali mediului academic (de exemplu, vecini zgomotoși, animale de companie agitate etc.).

⁴ Profesorul își poate înregistra cursul și să simuleze participarea fizică la acesta. Situația și-ar schimba caracterul neetic dacă ar fi permis ca profesorul să înregistreze cursurile și să le expună astfel.

⁵ Art. 4 al Legii nr. 1/2011 vorbește despre faptul că educația are ca finalitate formarea unor competențe, iar art. 68 vorbește și despre domenii fundamentate de competențe, în care memorarea nu apare explicit expusă.

⁶ Art. 2, art. 4, art. 140 alin. (4) și art. 154 din Legea nr. 1/2011 sunt exemple de texte normative care confirmă orientarea spre formarea unor competențe.

o certificare. Cei care învață vor fi evaluați de cei care le predau, iar evaluarea aceasta trebuie să fie concepută în așa fel încât să corespundă principiilor⁷ și misiunii⁸ sistemului de învățământ.

De toate aceste date trebuie ținut cont în analiza posibilelor soluții, pentru că aceste soluții trebuie să corespundă în mod etic obiectivelor sistemului⁹ și ale participanților la el.

3. Rolul evaluării studentului

Prin evaluare se determină „succesul academic” al studentului, conform art. 144 din Legea nr. 1/2011, iar metodologiile de pe care se face evaluarea trebuie să asigure respectarea Codului de etică și deontologie universitară¹⁰. Se caută astfel o evaluare în primul rând etică.

Apoi, dacă vorbim de evaluare apare cu precădere necesitatea observării rolului evaluării, iar rolul evaluării este stabilirea nivelului de pregătire sau cunoaștere¹¹.

Stabilirea nivelului de pregătire sau cunoaștere este necesară cel puțin studentului (pentru a-și cunoaște nivelul, punctele slabe și punctele forte), profesorului (pentru că el are un feedback din însușirea celor predate), părinților studentului (care pot fi preocupați de rezultatele și pregătirea acestuia), angajatorilor (care sunt interesați să angajeze persoane pregătite în anumite domenii), altor persoane/entități din societate sau societății în ansamblu¹².

Cert este că evaluarea este utilă cuiva (sau multora), iar faptul că este utilă presupune că pe baza sa cineva face niște raționamente. Evaluarea aceasta apare ca o concluzie a programului de învățare, dar poate fi și premisă a altor raționamente. Dacă evaluarea nu este etică, atunci ea va fi greșită. Dacă evaluarea va fi greșită atunci ea va genera noi concluzii greșite¹³.

---

⁷ Art. 118 al Legii nr. 1/2011 menționează principiile pe care se bazează sistemul nostru superior, printre care apar cel al **asigurării calității, cel al echității și cel al centrării educației pe student**.

⁸ Conform art. 117 al legii speciale, misiunea sistemului superior este aceea de a genera cunoaștere și apoi de a transfera această cunoaștere către societate.

⁹ **Dreptatea și echitatea sunt valori de bază în codurile etice universitare** (art. 4 al Codului de etică de la Universitatea din București, <https://unibuc.ro/wp-content/uploads/2018/12/Codul-de-Etica%CC%86-al-Universita%CC%86t%CC%A6ii-din-Bucures%CC%A6ti.pdf>).

¹⁰ Dacă rezultatele unei evaluări sunt obținute prin încălcarea Codului de etică acestea pot fi anulate de către decan și examenul se va reorganiza.

¹¹ Am văzut anterior că sistemul nostru de învățământ își asumă ca misiune fundamentală să genereze și apoi să livreze cunoaștere. Câtă cunoaștere a generat și câtă a transferat către societate trebuie să ne spună tot niște evaluări.

¹² Toți aceștia sunt beneficiari ai educației, cum îi numește Legea nr. 1/2011, și din postura lor sunt interesați de evoluția educației și de rezultatele ei.

¹³ Se poate ca un student evaluat incorect să primească certificarea unui grad de pregătire ridicat cu care să surclaseze la un concurs alte persoane care sunt mai pregătite decât el și atunci inechitatea se extinde. Sau se poate ca un student evaluat slab să se îndepărteze de un domeniu pe care altfel l-ar fi putut îmbunătăți și în acest fel întreaga comunitate să piardă un profesionist valoros.

Prin urmare, evaluarea are un rol important, iar pentru ca evaluarea să dea rezultatul necesar și să-și îndeplinească rolul, ea trebuie să fie etică.

III. Metode și direcții ale evaluării în contextul învățământului online

Contextul pune la încercare tipul vechi de evaluare și îi impune adaptarea la mediul online. Astfel se conturează metode și direcții multiple din care unele păstrează fondul vechi de evaluare și-și adaptează numai forma, iar altele schimbă din ce în ce mai mult chiar fondul evaluării, ajungând până acolo încât să nu mai semene deloc cu ceea ce se numea înainte evaluare.

Vom urmări câteva dintre aceste metode pentru a vedea care sunt direcțiile în care merg și unde ar putea ajunge.

1. Continuarea evaluării de format vechi, pe răspunderea (garanția) studentului. Unii au optat pentru realizarea în continuare a evaluărilor de tip vechi cu asumarea răspunderii studentului că răspunsurile la testări se vor da doar din memorie, iar nu din consultarea unor surse externe. Măsura apare ca inechitabilă, întrucât vor fi studenți care vor respecta această regulă și studenți care nu o vor respecta. Cei care nu o vor respecta vor avea rezultate mai bune, folosind pentru răspuns nu doar memoria lor, ci și baze de date complexe și în acest fel sistemul de evaluare îi va dezavantaja pe cei integri. **O evaluare care îi dezavantajează pe cei integri în mod cert nu este etică.** S-ar putea ajunge ca cel care a fost dezavantajat să nu mai acționeze în viitor în mod corect, or s-a subliniat în literatura de specialitate că o universitate morală va folosi practici care să-i stimuleze pe membrii ei să aibă o conduită morală¹⁴. *Dacă masteranzii integri vor fi stimulați să adopte conduite imorale atunci însăși universitatea își va pierde moralitatea și prestigiul.*

În condițiile în care la evaluarea de tip vechi erau încă unele situații¹⁵ în care studenții încercau să copieze date din surse externe în sala de examen, este nejustificat să se prezume că nu ar face-o când se află într-un mediu privat cu acces la orice fel de date externe.

S-ar putea argumenta în sprijinul acestei variante că studentul s-a înscris la un program de studii de licență sau master pentru a învăța, în mod facultativ (nefiind parte a sistemului de învățământ obligatoriu), și atunci este și interesul său să învețe și să primească o evaluare corectă a nivelului de învățare. Argumentul nu este însă valabil, întrucât evaluarea învățării nu are doar rolul de a arăta studentului care este nivelul cunoștințelor dobândite, ci de a arăta altor persoane/entități sau chiar întregii societăți (care se bazează pe seriozitatea universității) care este nivelul la care

¹⁴ M. Kaptein. *Ethics Management. Auditing and Developing the Ethical Content of Organizations*, Kluwer Academic Pub., 1998, p. 67, citat adaptat în E. Socaciu și colectivul, *Etică și integritate academică*, Ed. Universității din București, 2018, p. 44.

¹⁵ Sper că nu foarte multe.

studentul este pregătit. Aici este momentul în care studentul poate pune interesul de a părea pregătit înaintea interesului de a fi pregătit.

Prin urmare, continuarea evaluării pe format vechi nu îmi pare o soluție echitabilă¹⁶.

2. Evaluarea datelor, dar într-un format nou, complex și rapid. Dacă se insistă pe evaluarea datelor și informațiilor atunci evaluarea va trebui concepută de profesor în așa fel încât să se verifice rapid date complexe, date care să nu fie disponibile exact în forma evaluată într-o bază de date. În același timp se poate încerca o evaluare cu timp foarte mic de răspuns, unde răspunsul nu ar putea veni decât din memorie, nedându-se timp de accesare a unor baze externe. *Devine astfel extrem de importantă pregătirea testului de către profesor.*

Totuși oricât de multă munca ar depune examinatorul în pregătirea testării, studentul se poate manifesta în afara integrității atunci când are posibilitatea de a avea lângă el în timpul examenului o persoană pregătită în acel domeniu care să-i furnizeze răspunsurile. În acest fel, evaluarea ar deveni inechitabilă, fiind avantajat cel care are prieteni/rude care au cunoștințe în domeniul respectiv în detrimentul celor care nu au astfel de prieteni care să-i ajute.

Un grad mai mic de risc în zona integrității îl poate avea evaluarea aceasta desfășurată online și oral, dat fiind faptul că întâlnirea directă dintre profesor și student ar putea impune un cadru în care studentul să nu se poată baza pe prea multe date exterioare, profesorul putând avea contact vizual și auditiv direct cu studentul pe tot parcursul evaluării.

3. Evaluarea deprinderilor și abilităților. Evaluarea deprinderilor și abilităților dobândite este o altă direcție ce se poate urma. De altfel, aceasta era și tendința reglementării sistemului de învățământ prin Legea nr. 1/2011¹⁷ și tendința practică a sistemelor de învățământ moderne¹⁸, fiind îndepărtată constant abordarea bazată pe volumul de date memorate.

De altfel, din ce în ce mai mult în ultimul timp se vorbește despre inteligența artificială și despre impactul său în societate și s-a conturat concluzia că gândirea omului are un specific ce nu poate fi replicat sau înlocuit. Dincolo de date/informații, omul rămâne singurul capabil de gândire abstractă.

De pe altă parte, studentul caută astăzi să dobândească abilitatea de a folosi datele nenumărate la care are acces. Practic a învăța astăzi procedură civilă nu mai presupune memorarea unui cod cu proceduri, ci abilitatea de a înțelege dispozițiile codului (pe care îl poți avea în față oricând) și a face conexiunea între acele dispoziții

---

¹⁶ Nici creșterea măsurilor de pază online nu poate acoperi multitudinea de variante în care se poate mișca un student în mediul său.

¹⁷ Art. 4 al legii arată că educația are ca finalitate formarea unor competențe, iar art 13 vorbește despre un scop al învățării (*dobândirea unor cunoștințe, formarea de deprinderi sau abilități și dezvoltarea unor aptitudini*).

¹⁸ Analizele internaționale din materia educației vorbesc de mult timp de abilități (skills).

și raportul juridic căruia trebuie să i se aplice în concret. Aceasta este abilitatea de care avem nevoie și a cărei însușire trebuie evaluată. Studentul care a memorat un cod de texte normative are practic un nivel asemănător cu cel care știe unde să citească [E adevărat că primul are avantajul conținuturilor suprapuse instant, însă al doilea are avantajul suprapunerii mereu surprinzătoare (venită din libertatea de a regândi suprapunerea)]. Evaluarea ar trebui să arate cine este cel care poate folosi mai bine datele pe care le are la dispoziție în timpul dat (care nu întotdeauna este scurt¹⁹).

Avem multiple baze de date și este mult mai util să învățăm să le folosim, decât să încercăm să le însușim prin memorare. Tocmai această modalitate de folosire a datelor poate fi evaluată în condiții etice, pentru că îndemânarea studentului nu mai poate fi înlocuită.

4. Evaluarea creativității. Evaluarea online etică se poate duce și în zona evaluării creativității, verificându-se creativitatea bazată pe studiu aprofundat.

Aprofundând un domeniu ajungem să-i vedem limitele și devenim creativi. Prin creativitate generăm concepte de îmbunătățire ale sistemului aprofundat. Or, prezentarea și argumentarea acestor concepte de îmbunătățire se poate face și evalua și online, fără să fie afectate principiile de etică.

S-ar putea, însă, ca nivelul de performanță necesar pentru a naște creativitate să nu fie standard de atins în cadrul unor studii de licență sau master (fiind mai caracteristic doctoratului) și atunci nici evaluarea pe baza creativității nu va da tot timpul rezultatele necesare.

În concluzie, din analiza acestor direcții observ că evaluarea memorării datelor nu se poate face în mediul online fără riscuri importante de echitate și integritate, în timp ce alte metode și direcții se deschid. Astfel, **un blocaj** (într-o direcție) **devine, în fapt, un stimul de a înainta** (în altă direcție sau în alte condiții).

IV. Soluția etică cea mai eficientă de evaluare în mediul online

Urmărind contextul și capacitatea metodelor anterioare, se observă că evaluarea la care suntem chemați acum este o evaluare în care studentul are acces la toate datele disponibile în bazele de date, la prieteni sau apropiați. Și atunci unii ar concluziona că nu mai avem ce evalua. În realitate o astfel de concluzie este greșită, pentru că **studentul va fi evaluat exact în mediul în care își va trăi viața și în care va munci**, adică un mediu în care va avea acces la toate bazele de date disponibile, la toți prietenii și cunoștințele.

¹⁹ Nimeni nu-i cere judecătorului, de exemplu, să pronunțe hotărârea în ziua dezbaterilor, cât timp poate amâna pronunțarea și să-și ia astfel timp suficient pentru a căuta date și a le corobora.

Improprie era evaluarea anterioară bazată pe memorare de date și făcută într-un mediu izolat, pentru că astăzi datele sunt stocate pe dispozitive, iar omul le folosește fără să fie izolat²⁰.

În acest context al pandemiei, vechea formă de evaluare tinde să fie îndepărtată, dar nu de argumente ce țin de eficiență sau de adaptarea ei (argumente care au încercat deja să o schimbe fără rezultat), ci de etică, pentru că în sistem online evaluarea pe baze de date memorate nu se mai poate face etic.

Etic se mai poate evalua astăzi doar ceea ce ține de verificarea abilităților persoanei în contextul în care are acces la toate datele stocate în alte dispozitive. Și aceasta pentru că etic este să evaluezi studenții fără să prezumi un grad de integritate academică pe care nu e sigur că-l au toți. Ceea ce se poate prezuma general este gradul cel mai mic de integritate pe care l-ar avea unul dintre studenți²¹. Prezumând cu certitudine decât un grad scăzut de integritate nu se pot face evaluări etice decât dacă se ține cont de acest nivel cert.

Către a evalua ceea ce este specific omului ne conduce acum chiar etica, pentru că ne-am trezit într-un context în care este inechitabil să mai evaluăm omul ca izolat într-o sală de concurs și bazându-se doar pe date memorate. Astăzi omul lucrează în echipe și are acces la date multiple, din domenii foarte variate.

Etica se manifestă acum cu un rol determinant în alegerea metodei de evaluare potrivite. Dincolo de argumentele care mai înainte erau expuse pentru fiecare din metodele de evaluare, contextul reduce variantele care sunt capabile să genereze evaluări în condiții etice, iar o evaluare trebuie să fie etică și echitabilă.

Prin urmare, în mediul universitar metodele noi de verificare a abilităților, în cadrul unor teste sau proiecte, corespund cel mai bine unor criterii de echitate.

V. Propuneri concrete de evaluare după principiile desprinse

Date fiind elementele pe care le-am prezentat mai sus, în concret, profesorul trebuie să lucreze formele de evaluare în așa fel încât prin ele să poată verifica însușirea deprinderilor, abilităților sau competențelor pe care și le-a propus a fi atinse în cursul său.

Poate fi făcută evaluarea sub forma a) unor teste complexe cu cerințe de corelare date, b) rezolvări de spețe/cazuri practice, c) proiecte finale scrise (cu temă

---

²⁰ Este impropriu să evaluezi pe cineva legat la ochi pentru o activitate pe care ulterior ar trebui să o facă cu ochii deschiși, dacă nu vrei să-i testezi alte simțuri.

²¹ Concluzia că „Toți studenții au gradul de integritate cel puțin egal cu cel mai mic grad de integritate pe care îl are unul dintre ei” se dovedește valabilă, pe când concluzia „Toți studenții au gradul de integritate cel puțin egal cel mai înalt standard de integritate” este una greșită, pentru că unii pot avea un grad înalt de integritate, iar alții nu.

predefinită colectivă, cu temă la alegere, cu teme dintr-o listă concepută de profesor etc.) sau **d) prezentări orale de proiecte**. Iar formele unor astfel de evaluări pot varia, neputându-se vorbi despre o listă exhaustivă a lor.

Aceste forme **se pot și cumula**, pentru a surprinde din mai multe perspective abilitățile studentului.

La fel, poate fi benefic ca evaluarea să se facă **în mai multe etape**, în așa fel încât să se verifice și continuitatea și seriozitatea în muncă, strategia de abordare și gestionarea timpului, aptitudini cerute în viața socială.

Rapiditatea cu care se impune găsirea unor soluții în contextul pandemiei nu trebuie să ducă spre abordări grăbite, profesorul putând explora mai multe variante de testare, iar în timp va observa la clasă care este cea care ajută cel mai mult la o evaluare etică în cazul cursului său și, doar apoi, o poate generaliza și statornici.

Deocamdată suntem în faza propunerii unor soluții care să poată fi verificate în practica sistemului nostru de învățământ și evident că se va parcurge și această etapă și vom avea date concrete despre rezultatele unei astfel de evaluări în mediul online. Plecând de la experiențele profesorilor și studenților din toate ciclurile se vor putea reforma și metodologiile de evaluare în universitățile care au păstrat sisteme vechi de evaluare (ce se vor fi dovedit nefolositoare).

VI. Concluzii

Etica este un concept vechi și se susține pe valori cu tradiție, ceea ce îi face pe mulți să susțină că ea ar susține ceea ce este vechi sau tradițional, dar iată că în acest context etica se manifestă în susținerea noului. **Etica impune progresul și duce lucrurile către un nou nivel de evaluare.**

Acest nou nivel de evaluare la care suntem chemați să ne adaptăm este **evaluarea deprinderilor, abilităților sau competențelor dobândite din lecții**²², pentru că astfel se poate evalua ceea ce este specific omului în contextul în care acesta și trăiește.

În același timp, trebuie creat contextul moral²³ universitar (care să stimuleze studenții) pentru o evaluare echitabilă online. Apoi, oricum ar considera potrivit profesorul evaluator, examenul (scris, oral sau combinat) va trebui să poată scoate în evidență munca studentului (care poate da deprindere) și pregătirea lui cu precădere în sfera în care computerul nu-l poate suplini.

²² Chiar ceea ce ni se întâmplă acum este o lecție, iar evaluarea se face prin verificarea abilităților noastre de a ne adapta activitatea la situații de urgență. Aici evaluarea este continuă, iar întoarcerea la metodele vechi de evaluare după încetarea stării generate de pandemie, cel mai probabil le va aduce celor care se vor întoarce rezultate slabe.

²³ E. Socaciu și colectivul, *Etică și integritate academică*, Ed. Universității din București, 2018, p. 45.

Suntem, astfel, chemați să reaşezăm lucrurile, inclusiv în planul evaluării, iar **aşezarea trebuie să se facă serios, pe principii etice și eficiente, pentru că nu este doar o aşezare provizorie**. Căutăm soluții pentru prezent care să aibă continuitate și care să poată forma real resursa umană, așa cum își propune Legea educației²⁴.

Să explorăm, iar ceea ce vom vedea că se potrivește mai bine să păstrăm! **Evaluarea practică a abilităților pare la acest nou început că se potrivește cel mai bine.**

---

²⁴ Art. 2 al Legii nr. 1/2011 asumă misiunea de a forma o „*infrastructură mentală*” și de a genera o resursă umană capabilă a funcționa, în cadrul societății, într-un mod eficient în prezent și în viitor.